પાઠ આયોજન

ધોરણ – 8

આયોજન કરનાર –દિપ્તીબેન જોષી

વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	1	ભારતમાં યુરોપિયાનો અને અંગ્રેજી શાસનની સ્થાપના	7	1. ભારતમાં યુરોપિયન પ્રજાનાં આગમનના કારણો જાણે છે. 2. અંગ્રેજ શાસનનાં બ્રિટિશ વહીવટીતંત્રના માળખાથી વિધ્યાર્થીઓ માહિતગાર બને છે. 3. અંગ્રેજો વેપારીમાંથી ભારતમાં સંસ્થાનો કેવી રીતે સ્થાપી શક્યા તેનાથી માહિતગાર બને છે. 4. વિધ્યાર્થીઓ મૈસૂર વિગ્રહો અને મરાઠા વિગ્રહોના પરિણામોની અસરો સમજે છે.	1. ભારતની તે સમયની પ્રખ્યાત વસ્તુઓ રૂબરૂ બતાવી શકાય. 2. જુદી-જુદી યુરોપિયન પ્રજાના આગમન તથા તેની ભારત પર અસર વિશે ચર્ચાનું આયોજન કરી શકાય. 3. જુદા-જુદા હિન્દી ફિલ્મ લાવી યુરોપિયન પ્રજા અને તેમના કાર્યો વિષે માહિતગાર કરી શકાય તેમજ વિગ્રહો વિશેની માહિતી આપી શકાય.	વર્તમાન સમયનાં ન્યાયતંત્ર અને પોલીસતંત્રની માહિતી આપવા અદાલત અને પોલીસ-સ્ટેશનની મુલાકાત	1. નવો જળમાર્ગ કેવી રીતે શોધી શકાય તે અંગેની રમત રમાડવી. 2. દુનિયાના નકશામાં ભારતનો જળમાર્ગ દર્શાવવાની પ્રવૃત્તિ. 3. પ્લાસી અને બક્સરના યુદ્ધનો તુલનાત્મક અભ્યાસ અંગે ચર્ચા 4. જુદી-જુદી યુરોપિયન પ્રજાની માહિતી વિશેનો ફોટા સાથેનો ચાર્ટ બનાવડાવી શકાય. 5. ઇ.સ. 1773 થી ઇ.સ. 1856 સુધી ભારતમાં બ્રિટિશ કંપનીનાં શાસકો તરીકે રહેલાં ગવર્નર જનરલોના નામની યાદી.	દુનિયાનો નકશો, જુદી-જુદી પ્રજાઓના ફોટા, ઘરમાં વપરાતાં મરી-મસાલા, તેજાના, સૂકા મેવા પ્રત્યક્ષ બતાવવા	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી

ક્ રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	2	ભારતમાં બ્રિટિશ શાસન (ઇ.સ. 1757 થી ઇ.સ. 1857)	6	1. વિધ્યાર્થીઓ અંગ્રેજોએ ભારતમાં વેપારી પાકો પર સત્તા જમાવતાં ખેડૂતોની કેવી સ્થિતિ થઈ તે જાણે છે. 2. અંગ્રેજોએ જમીનમહેસૂલની આવક વધારવા જમીનવ્યવસ્થામાં કરેલાં મૂળભૂત ફેરફારો સમજે છે. 3. 19 મી સદીમાં ભારતમાં જનજાતિઓની સ્થિતિ, તેમની પ્રવૃત્તિઓ અને બિરસા મુંડાનાં જીવનથી પરિચિત બને છે.	1. સ્થાનિક વિસ્તારનાં કોઈ એક રોકડિયા પાકની ખેતી, ઉત્પાદન, વેચાણ, ઉપયોગ, નિકાસ વગેરેની જૂથચર્ચા. 2. આપણા દેશની આયાત-નિકાસની ચીજવસ્તુની જાણકારી વિશેની પ્રશ્નોત્તરી. 3. કેરેબિયન દેશોનાં નામ અને સ્થાન અંગે નકશાપૂર્તિ.		1. સ્થાનિક વિસ્તારનાં પાકની ઉત્પાદન પ્રક્રિયાથી વેચાણ સુધીની સમગ્ર પ્રક્રિયાની રૂબરૂ મુલાકાત દ્વારા માહિતી. 2. વિવિધ જનજાતિઓ અને તેમનાં સ્થાનોની નકશાપૂર્તિ. 3. આયાત-નિકાસ વ્યાપાર શા માટે થાય છે તેનાં કારણોની જૂથચર્ચા. 4. બિરસા મુંડાનાં જીવન આધારિત એકપાત્રિય અભિનય.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનો નકશો, રોકડિયા પાકોનો ચાર્ટ, વિવિધ જનજાતિઓ અને તેમનાં સ્થાનનો ચાર્ટ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	3	ભારતનો પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય-સંગ્રામ	5	1. અંગ્રેજ શાસન સામે ભારતમાં થયેલાં સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામની શરૂઆત કેવી રીતે થઈ અને તેનો ફેલાવો કેવી રીતે થયો તેની જાણકારી મેળવે છે. 2. ઈ.સ.1857નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ નિષ્ફળ જવાનાં કારણોની સમીક્ષા અને પરીણામો જણાવી શકશે. 3. વિધ્યાર્થીઓ ઇ.સ. 1857નાં સંગ્રામનું સ્વરૂપ સમજે છે.	1. તાન્હાજી, મણિકર્ણિકા, મંગલ પાંડે ફિલ્મનું નિદર્શન. 2. ઈ.સ.1857નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ ઉદભવવાના કારણોની ચર્ચાનું આયોજન. 3. ઈ.સ.1857નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ નિષ્ફળ જવાનાં કારણોની ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી		1. ભારતમાં જે સ્થળોએ સંગ્રામ થયો હતો તે સ્થળોનું નકશામાં આલેખન. પુસ્તકાલયમાંથી સંગ્રામમાં ભાગ લીધેલ સેનાનીઓ વિશેની સંદર્ભ માહિતી મેળવવી. 2. વર્ગખંડમાં દેશભક્તિનાં ગીતોનું ગાન તથા સ્પર્ધા. 3. સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનાં જીવન આધારિત અભિનય. 4. દરેક સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીના ચિત્રો નોટબુકમાં દોરાવવા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનાં ચિત્રો, ગુજરાત તથા ભારતનો નકશો	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	4	અંગ્રેજ સમયનાં શહેરો, ગૃહઉદ્યોગો અને ઉદ્યોગો	6	1. વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજ શાસન દરમિયાન દેશમાં વિકાસ પામેલાં નવાં મહાનગરો વિશે માહિતગાર બને છે. 2. ભારતનાં ગૃહઉદ્યોગો વિશે માહિતગાર બને છે. 3. વિધ્યાર્થીઓ દેશમાં વિકાસ પામેલાં કાપડ ઉદ્યોગ અને લોખંડ-પોલાદ ઉદ્યોગનો ઇતિહાસ જાણે છે.	1. દેશનાં જૂના નગર અને આજનાં નવાં નગરની તુલના વિશેની ચર્ચા. 2. સુતરાઉ કાપડ, રેશમી કાપડ, સાડીઓ વગેરેના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા વિશેની સમજૂતી. 3. કોઈ એક ગ્રામોધ્યોગ કે હસ્તઉદ્યોગનાં ગૌરવશાળી ઇતિહાસ વિશેની ચર્ચા તથા યુ-ટ્યુબ વિડીયો દ્વારા સમજ.	સ્થાનિક ગૃહઉદ્યોગની મુલાકાત, પોસ્ટ-ઓફિસની મુલાકાત	1. મધ્યયુગ દરમિયાન ભારતમાં શરૂ થયેલી ટપાલ-વ્યવસ્થાની મુલાકાત દ્વારા સમજ. 2. લોખંડ-પોલાદનાં ઉપયોગો વિશેની ચર્ચા. 3. ભારતના જૂનાં અને નવાં નગરોનું નકશામાં નિરૂપણ. 4. સ્થાનિક સુતરાઉ કાપડનાં કારખાનાં કે ફેક્ટરીની મુલાકાત દ્વારા સમગ્ર પ્રક્રિયાની સમજ.	ભારતનો નકશો, હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો,	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	5	અંગ્રેજ શાસન સમયની શિક્ષણ અને સમાજ-વ્યવસ્થા	7	1. અંગ્રેજ શાસન સમયમાં ભારતમાં શિક્ષણક્ષેત્રે થયેલી વ્યવસ્થા જાણે છે. 2. ભારતનાં અગ્રગણ્ય શિક્ષણ-સુધારકોએ શિક્ષણક્ષેત્રે કરેલાં પ્રયત્નોથી માહિતગાર બને છે. 3. મહાત્મા ગાંધી અને રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનાં શિક્ષણ અંગેનાં વિચારો સમજે છે. 4. અંગ્રેજ શાસન દરમિયાન સ્થપાયેલ સામાજિક સંસ્થાઓ અને સમાજ-સુધારકોનાં કામ જાણે છે.	1. ભારતની પ્રાચીન વિધ્યાપીઠોની યુ-ટ્યુબ વિડીયો તથા ચિત્રો દ્વારા સમજ. 2. વિવિધ સમાજસુધારકોનાં જીવન આધારિત અંક. 3. વડોદરાના મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડે પ્રાથમિક શિક્ષણક્ષેત્રે કરેલી પ્રવૃત્તિઓની યાદી બનાવી તેની વિગતે ચર્ચા.	ગુજરાત વિધ્યાપીઠની મુલાકાત	1. ભારતની પ્રાચીન વિધ્યાપીઠોના ચિત્રો દ્વારા પ્રશ્નોત્તરી તથા નોંધ. 2. વિવિધ સમાજસુધારકોનાં જીવન આધારિત અભિનય. 3. મહાત્મા ગાંધી, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર અને નર્મદના જીવન આધારિત પુસ્તકાલયમાંથી માહિતી એકત્ર કરી નોંધપોથી બનાવવી. 4. ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રકાશિત થતું કેલેન્ડરનું નિદર્શન કરવી તેની પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, વિધ્યાપીઠોનાં ફોટા,ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રકાશિત કેલેન્ડર	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્ક્સ
1	6	સ્વાતંત્ર્ય-ચળવળો (ઇ.સ. 1870 થી ઇ.સ. 1947)	7	1. વિધ્યાર્થીઓ ભારતમાં અને વિદેશોમાં થયેલી ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ અને ક્રાંતિકારીઓ વિશે જાણકારી મેળવે છે. 2. રાષ્ટ્રવાદની પરિભાષા અને રાષ્ટ્રવાદના નિર્માણના મુખ્ય પરિબળોથી પરિચિત બને છે. 3. એક અહિંસક સત્યાગ્રહી તરીકે ગાંધીજીએ કરેલા સત્યાગ્રહોથી માહિતગાર બને છે.	1. 'ક્રાંતિ', 'આઝાદ', 'સુભાષ', 'શહિદ' વગેરે ફિલ્મોનું નિદર્શન. 2. ક્રાંતિકારીઓનાં ફોટાનો આલ્બમ બનાવવો. 3. ગાંધીજીનાં સત્યાગ્રહોની નાટક પ્રવૃત્તિ દ્વારા સમજ. 4. રાષ્ટ્રવાદની ભાવના જાગ્રત થાય તેવાં શૌર્યગીતોનું ગાન કરાવવું. 5. પુસ્તકાલયોના સંદર્ભ પુસ્તકોનું વાંચન કરાવી માહિતી એકત્ર કરાવવી.		1. ગાંધીજીનાં સત્યાગ્રહો પર એક હસ્તલિખિત અંક બનાવવો. 2. ભારતનાં ક્રાંતિવીરોના જીવન આધારિત અભિનય કરાવવો. 3. રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દ્વારા રાષ્ટ્રપ્રેમની ભાવના જાગ્રત થાય તે માટે જરૂરી કાર્યક્રમો. 4. જલિયાવાલા બાગના શહિદ સ્મારકનું ચિત્ર દોરવવું. 5. દાંડીયાત્રાનું નકશામાં નિદર્શન. 6. દાંડીકૂચમાં ભાગ લેનારા અગ્રણી વ્યક્તિઓની યાદી	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનો નકશો, ક્રાંતિકારીઓનાં ફોટા, સંદર્ભ પુસ્તકો,	

				4. સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામના નેતાઓની કામગીરીથી પરિચિત બને છે. 5. નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝના જીવન અને તેમની કારકિર્દીથી માહિતગાર થાય છે. 6. ગુલામીની ઝંઝીરોથી મુક્ત બનેલી ભારતમાતાના મસ્તક પર આઝાદીનો મુગટ જોઈને વિધ્યાર્થીઓ પુલકિત બને છે.	6. સ્થાનિક સ્વાતંત્ર્ય-સેનાની વિશે માહિતી આપવી.		પુસ્તકાલયમાંથી મેળવી તૈયાર કરાવવી.		

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	7	આધુનિક ભારતમાં કલા	7	1. ભારતમાં વિકસેલી આધુનિક ચિત્રકળાનો વિધ્યાર્થીઓ પરિચય મેળવે છે. 2. વિધ્યાર્થી ભારતીય ચિત્રકળાનો ઇતિહાસ જાણે છે. 3. વિધ્યાર્થીઓ ભારતમાં વિકસેલી વિવિધ ચિત્રશૈલીઓ જાણે છે. 4. ભારતનાં નામાંકિત ચિત્રકારોનાં પ્રદાન વિશે માહિતગાર બને છે.	1. વિધ્યાર્થીઓ પાસે વિવિધ ચિત્રો દોરાવી ચિત્રપોથી તૈયાર કરાવવી. 2. ચિત્રકારોની માહિતી એકત્ર કરાવી તેનો ફોટા સહિતનો અંક બનાવવો. 3. ભારતની નામાંકિત કલા-સંસ્થાઓની યાદી તૈયાર કરાવવી. 4. વિવિધ ચિત્રશૈલીઓની યુ-ટ્યુબ વિડીયો દ્વારા સમજ.		1. વર્તમાનપત્રોમાંથી વિવિધરંગી ચિત્રોનાં કટિંગ્સની ચિત્રસંગ્રહપોથી બનાવવી. 2. અક્ષરલેખન કે પદાર્થચિત્ર દોરવાની ચિત્રસ્પર્ધાનું આયોજન કરવું. 3. વિવિધ ચિત્રકારો અને તેમનાં ચિત્રોની યાદી તૈયાર કરાવી તેની ચર્ચા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, વર્તમાનપત્રોનાં કટિંગ્સ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	8	સ્વતંત્રતા પછીનું ભારત	6	1. સ્વતંત્ર થયા પછી ભારતમાં બનેલાં મહત્વનાં બનાવો, રાજયોની પુનર્રચના, મહાગુજરાત ચળવળ, ફ્રેન્ચ અને પોર્ટુગીઝ શાસનની સ્વતંત્રતા અને ભારતનાં પડોશી દેશો સાથેનાં સબંધો વિશે જણાવી શકશે. 2. ભારત અને પાકિસ્તાનનાં સળગતા પ્રશ્નો બાબતે સમજ મેળવે છે.	1. ભારતની સ્વતંત્રતા પછી ભારતમાં બનેલાં બનાવો તેમની રાજયોની પુનર્રચના કેવી રીતે થઈ તેની ચર્ચા. 2. ભારતે પડોશી દેશોને કરેલી મદદ અને સબંધો વિશેની ચર્ચા. 3. સરદાર પટેલની દેશી રાજયોના વિલીનીકરણમાં મહત્વની ભૂમિકા વિશેની માહિતી સંદર્ભ પુસ્તકોમાંથી એકત્ર કરાવવી.		1. સરદાર પટેલ વિશેનો લેખ તૈયાર કરાવવો. 2. રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી વિશેનો બાળકો પાસે અહેવાલ તૈયાર કરાવવો. 3. રાષ્ટ્રીય તહેવારોનાં દિવસે છાપામાં આવતી ઐતિહાસિક વિગતોના કટિંગ્સ એકત્ર કરાવવા. 4. ગુજરાત રાજયની સ્થાપના અને તેનાં વિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનાં રાજયો અને તેનાં પાટનગરનું લેમીનેશન કાર્ડ, ભારતનાં પ્રથમ વડાપ્રધાન, રાષ્ટ્રપ્રમુખ વગેરેના ફોટા	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	9	સંસાધન	7	1. વિવિધ સંસાધનોની ઉપયોગિતા સમજે છે. 2. વિધ્યાર્થીઓ સંસાધનોનાં પ્રકારો જાણે છે. 3. માનવજીવન માટે સંસાધનોનો કરકસરભર્યો ઉપયોગ કરવા કટિબધ્ધ બને છે.	1. વિધ્યાર્થીઓ દ્વારા દૈનિક જીવનમાં ઉપયોગી સંસાધનોની યાદી બનાવવી. 2. શાળામાં વપરાતા સંસાધનોની યાદી બનાવવી. 3. વિવિધ સંસાધનોનું ચર્ચા દ્વારા વર્ગીકરણ તથા ઉપયોગિતાની સમજ.		1. સ્થાનિક વિસ્તારમાં હાલ જોવા મળતાં અને લુપ્ત થયેલાં પ્રાણીઓ, પશુઓ, પક્ષીઓ અને વૃક્ષોની યાદી બનાવવી. 2. હાલમાં અનુભવાતા આબોહવાકીય પરીવર્તનોની ચર્ચા. 3. દુષ્કાળને કારણે પડતી અસરોની ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી.	સંસાધનોનો ચાર્ટ, હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, વિવિધ સંસાધનોને લગતાં પેપર કટિંગ્સ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 | **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** | **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	10	ખનીજ અને ઊર્જા-સંસાધન	7	1. ખનીજોનું નિર્માણ અને ગુણધર્મો વિષે માહિતગાર બને છે. 2. વિધ્યાર્થીઓ ખનીજોની ઉપયોગિતા જાણે છે. 3. ઊર્જાના બિનપરંપરાગત સ્ત્રોતોથી માહિતગાર બને છે. 4. ખનીજોનાં સંરક્ષણ માટે જાગૃત બની પ્રદૂષણરહિત પર્યાવરણ જાળવવા પ્રયત્નશીલ બને છે.	1. ગુજરાત એનર્જી ડેવલપમેન્ટ એજન્સી વિશે જાણકારી તથા ચર્ચા. 2. ઘર તથા શાળામાં વપરાતાં ખનીજોની યાદી. 3. ઊર્જાના સ્ત્રોતોનું મહત્વ અને ઉપયોગિતા વિશે ચર્ચા તેમજ પ્રશ્નોત્તરી. 4. ખનીજોનાં ઉત્પાદક દેશોનું નકશામાં નિરૂપણ.	સોલર પ્લાન્ટ અને બાયોગેસ પ્લાન્ટની મુલાકાત	1. ઘર તેમજ શાળામાં વપરાતી ધાતુમાંથી બનેલી ચીજવસ્તુઓની યાદી તથા વર્ગીકરણ. 2. ધાતુ અને અધાતુ ખનીજોનું પ્રત્યક્ષ નિરૂપણ કરાવી વર્ગીકરણ કરાવવું. 3. સોલર પ્લાન્ટ અને બાયોગેસ પ્લાન્ટની આકૃતિ દ્વારા સમજ.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનો નકશો, ગુજરાતનો નકશો સંસાધનોનો ચાર્ટ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	11	ખેતી	8	1. ભારત દેશની અર્થવ્યવસ્થાના આધારસ્તંભ- ખેતી વિશે માહિતગાર બને છે. 2. ભારતની જમીનના પ્રકારો વિશે જાણે છે. 3. ભારતમાં થતી ખેતીના પ્રકારો વિશે જાણે છે. 4. ખેતીના મુખ્યપાકો વિશે જાણકારી મેળવે છે. 5. ખેતીના વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબળો જાણે છે.	1. સ્થાનિક વિસ્તારની જમીનના પ્રકાર અને તેમાં થતા પાકો વિશેની યાદી 2. સ્થાનિક જિલ્લા અને ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યપાકોનું નકશામાં નિરૂપણ. 3. ફુવારા પિયત પધ્ધતિનું ચિત્ર દોરાવવું. 4. ખેતીના વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા.	ખેતરની મુલાકાત	1. ટપકસિંચાઇ પધ્ધતિની ચાર્ટ દ્વારા સમજ. 2. ઘઉં અને મગફળીમાથી બનતી વાનગીઓની યાદી. 3. રોકડિયા પાકોની યાદી અને નકશામાં નિરૂપણ. 4. સિંચાઈના પ્રકારોની ચર્ચા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો,સિંચાઇ પધ્ધતિઓના ચાર્ટ અને ચિત્રો	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	12	ઉધ્યોગ	7	1. ઉધ્યોગ નો અર્થ અને તેની સંકલ્પના સમજે છે. 2. ઉધ્યોગોનું વર્ગીકરણ જાણે છે. 3. વિશ્વના મુખ્ય ઉધ્યોગોના વિતરણ અંગે માહિતગાર બને છે. 4. વિશ્વમાં નવા પ્રકારના ઉધ્યોગ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીના મહત્વની ઉપયોગિતા જાણે છે.	1. ઉધ્યોગોના પ્રકારોની ચાર્ટ દ્વારા સમજ. 2. વિવિધ ક્ષેત્રના ઉધ્યોગોના સ્થાનિક ઉદાહરણોની નોંધ. 3. વિશ્વના અને ભારતના વિવિધ ઉધ્યોગોનું નકશામાં નિરૂપણ. 4. ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી અંગે કોઈ નિષ્ણાત વ્યક્તિ સાથે વાર્તાલાપની ગોઠવણી.	સ્થાનિક ઔધ્યોગિક એકમની મુલાકાત અને ઉત્પાદન પ્રક્રિયાની સમજ.	1. ઉધ્યોગોના વર્ગીકરણની ચાર્ટ દ્વારા સમજ. 2. ઔધ્યોગિક એકમની પ્રક્રિયાની યુ-ટ્યૂબ વિડીયો દ્વારા સમજ. 3. વિવિધ ઉધ્યોગોના ઉત્પાદન ક્ષેત્રોની ચર્ચા અને પ્રશ્નોત્તરી.	સંસાધનોનો ચાર્ટ, હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, વિવિધ સંસાધનોને લગતાં પેપર કટિંગ્સ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	13	માનવ-સંસાધન	8	1. વિશ્વની વસ્તીના વિતરણ અને તેને અસર કરતાં પરિબળો વિશે જાણે છે. 2. ભારતનાં રાજ્યો, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની વસ્તીગીચતા, જાતિ-પ્રમાણ, સાક્ષરતાનો દર વગેરે વિશે જાણકારી મેળવે છે.	1. આપણાં દેશમાં દર દશ વર્ષે કરવામાં આવતી વસ્તી-ગણતરી શા માટે? તે વિષય પર ચર્ચા. 2. વસ્તીગીચતા પર અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા અને પ્રશ્નોત્તરી. 3. વિધ્યાર્થીઓના કુટુંબનાં સભ્યોની માહિતી દર્શાવતો અંક તૈયાર કરાવવો. 4. સ્થાનિક વિસ્તારનું સાક્ષરતા પ્રમાણ વિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ.		1. ભારતનાં નકશામાં સૌથી વધુ અને ઓછી વસ્તીગીચતા, જાતિ-પ્રમાણ, સાક્ષરતાનો દર વગેરે વિગતોનું નિરૂપણ. 2. સ્થાનિક ગામની વસ્તી-વિષયક માહિતીનું એકત્રીકરણ. 3. વસ્તીના વિતરણ પર અસર કરતાં પરિબળોનો ચાર્ટ બનાવવો.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનો નકશો	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	14	આપત્તિ-વ્યવસ્થાપન	6	1. વિધ્યાર્થીઓ આપત્તિનાં પ્રકારો વિશે માહિતગાર બને છે. 2. કુદરતી અને માનવસર્જિત આપત્તિઓની માહિતી અને તેની અસરો વિશે જાણકારી મેળવે છે. 3. આપત્તિની અસરોથી બચવા માટે જાગૃતિ કેળવે છે.	1. ભૂસ્ખલનનું મૉડેલ બનાવી વિધ્યાર્થીઓ સમક્ષ તેની રજૂઆત. 2. સ્થાનિક વિસ્તારમાં આવેલી કુદરતી કે માનવસર્જિત આપત્તિ વિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ કરી જરૂરી ચર્ચા. 3. નજીકના દવાખાનામાંથી ડોક્ટર બોલાવી વિષાણુજન્ય રોગો વિશે વાર્તાલાપ.		1. ઇન્ટરનેટ પર આપત્તિ અને તેની અસરોનાં વિડિયોનું નિદર્શન. 2. સ્થાનિક વિસ્તારમાં બનેલી કોઈ પણ આપત્તિની માહિતી, તેની અસરો અને તેનાં ચિતોનો અંક તૈયાર કરવો. 3. ભારતનાં નકશામાં આપત્તિની અસર પામેલાં સ્થળોનું નિરૂપણ.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, ભારતનો નકશો, આપત્તિઓનો ચાર્ટ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	15	ભારતીય બંધારણ	8	1. ભારતનાં બંધારણનાં ઘડતરની પ્રક્રિયા વિશે માહિતગાર બને છે. 2. ભારતનાં બંધારણનાં ઘડવૈયાઓ પ્રત્યે સન્માનની લાગણી અનુભવે છે. 3. ભારતનાં બંધારણની વિશિષ્ટતાઓ સમજે છે. 4. નાગરિકોની મૂળભૂત ફરજો જાણે છે.	1. બંધારણ દિવસ અને પ્રજાસત્તાક દિવસ વિશેની ચર્ચા. 2. ભારતીય બંધારણ દિવસની ઉજવણી તથા મૂળભૂત ફરજો પર આધારિત ક્વીઝ સ્પર્ધાનું આયોજન. 3. ભારતનાં બંધારણની વિશિષ્ટતાઓ વિશે ચર્ચા. 4. નાગરિકોની મૂળભૂત ફરજો વિશે ચર્ચા તથા પ્રશ્નોત્તરી.		1. 26 મી જાન્યુઆરીનાં દિવસને શા માટે બંધારણનાં અમલ માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો તે બાબતે ચર્ચા. 2. બંધારણનાં ઘડવૈયાનાં જીવન આધારિત આધારિત વકતૃત્વ સ્પર્ધાનું આયોજન. 3. બંધારણનાં નિષ્ણાતોનાં જીવનચરિત્રો વિશે ભીંતપત્રો તૈયાર કરાવવા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, બંધારણનાં ઘડવૈયાનાં ફોટા, મૂળભૂત ફરજોનો ચાર્ટ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	16	સંસદ અને કાયદો		1. ભારતની સંસદની રચનાથી વાકેફ થાય છે. 2. દેશનાં વડાપ્રધાનના સ્થાનના મહત્વથી માહિતગાર બને છે. 3. દેશનાં પ્રથમ નાગરિક રાષ્ટ્રપ્રમુખના ગૌરવશીલ પદનું મહત્વ સમજે છે. 4. આપણા દેશનાં કાયદા વિશેની સમજ કેળવે છે.	1. વર્ગખંડમાં મોક સંસદનું આયોજન. 2. ઇ.સ. 1951 થી હાલ સુધીના વડાપ્રધાનો અને રાષ્ટ્રપ્રમુખોની ફોટા સાથેની યાદી. 3. સ્થાનિક વિસ્તારનાં સંસદસભ્ય વિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ. 4. દેશનાં કાયદાઓ વિશે જરૂરી ચર્ચા.	વિધાનસભા ભવનની મુલાકાત	1. સ્થાનિક વિસ્તારનાં પ્રશ્ન અંગે સંસદસભ્યને પત્ર લખતાં શીખવવું. 2. 'જો તમે સંસદસભ્ય હોટ તો'- વિષય પર ચર્ચા. 3. વડાપ્રધાન અને રાષ્ટ્રપ્રમુખનાં કાર્યો વિશેની ચર્ચા. 4. ગુજરાતનાં મુખ્યમંત્રી અને મંત્રીમંડળવિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, વડાપ્રધાન અને રાષ્ટ્રપ્રમુખ તેમજ અન્ય મંત્રીઓના ફોટા	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8　　　　વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન　　　　આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	17	ન્યાયતંત્ર	6	1. સમગ્ર દેશની સળંગ અને એકસૂત્રી ન્યાયપધ્ધતિથી માહિતગાર બને છે. 2. વિવિધ અદાલતોના માળખાથી પરિચિત બને છે. 3. વડી અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતની સત્તાઓ અને અધિકાર-ક્ષેત્રો જાણે છે. 4. ન્યાયતંત્રની જરૂરિયાત સમજે છે. 5. લોકઅદાલતનું મહત્વ સમજે છે.	1. 'ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા' વિષય પર કોઈ ન્યાયાધીશ કે વકીલ સાથે વાર્તાલાપ. 2. વિવિધ અદાલતોના માળખાની ચાર્ટ દ્વારા સમજ. 3. અદાલતો પર આધારિત વકતૃત્વ સ્પર્ધાનું આયોજન. 4. વિવિધ ચુકાદાનાં ઉદાહરણો દ્વારા અદાલતની પ્રક્રિયાની સમજ.	અદાલતની મુલાકાત	1. મોક અદાલતનું આયોજન. 2. નજીકનાં પોલીસ-સ્ટેશનની મુલાકાત તથા પ્રશ્નોત્તરી. 3. 'ન્યાયતંત્રની જરૂર શા માટે છે'- વિષય પર ચર્ચા. 4. લોકઅદાલતની મુલાકાત કે ચર્ચા દ્વારા સમજ. 5. વડી-અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતની સત્તાઓ અને કાર્યોની ચર્ચા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, અદાલતોનાં માળખાનો ચાર્ટ	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	18	સામાજિક ન્યાય અને સામાજિક વિસંગતતા	6	1. વિધ્યાર્થીઓ સામાજિક અસમાનતાનાં કારણો જાણે છે. 2. સામાજિક ન્યાય માટેની બંધારણીય જોગવાઈઓથી માહિતગાર બને છે. 3. સામાજિક ન્યાય માટેની સરકારી યોજનાઓથી પરિચિત બને છે. 4. સંયુક્ત રાષ્ટ્રોએ ઘોષિત કરેલ માનવ અધિકારો અને બાલ અધિકારો વિશે જાણે છે.	1. સામાજિક અસમાનતાની વ્યવહારુ ઉદાહરણો દ્વારા સમજ. 2. સામાજિક ન્યાય આપવા માટેની સરકારની યોજનાઓ વિશેની ચર્ચા. 3. માનવ અધિકારો અને બાળ અધિકારો વિશેની યુ-ટ્યુબ વિડીયો દ્વારા સમજ.		1. માનવ અધિકારોની ચાર્ટ દ્વારા સમજ. 2. બાળમજૂરી વિરોધ અંગેના પોસ્ટર બનાવવાં. 3. સમાજમાં બાળકોનું શોષણ થતું હોય તેવાં ઉદાહરણો મેળવી તે અંગેની ચર્ચા. 4. માનવઅધિકારપંચ વિશેની માહિતી આપી જરૂરી સમજ. 5. બાળમજૂરીનો વિરોધ દર્શાવતું નાટક ભજવી તથા યુ-ટ્યૂબ વિડીયો દ્વારા સમજ.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો તથા વિડીયો, માનવ અધિકાર તથા બાળ અધિકારોના ચિત્રો	

પાઠ આયોજન

ધોરણ-8 **વિષય-સામાજિક વિજ્ઞાન** **આયોજન બનાવનારનું નામ-દિપ્તીબેન જોષી**

ક્રમ	એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	એકમ પૂર્ણ કરવા માટેના અંદાજીત દિવસો	એકમમાં સમાવિષ્ટ સિદ્ધ કરવાની નિષ્પત્તિઓ	નિષ્પત્તિ સિદ્ધ કરવા માટે કરવાનું આયોજન (પ્રયુક્તિ/પ્રવૃત્તિ/પ્રવિધિ)	એકમમાં સમાવિષ્ટ પ્રોજેક્ટ વર્ક	એકમમાં કરવાની થતી પ્રવૃત્તિ/પ્રયોગ	એકમમાં સમાવિષ્ટ નિષ્પત્તિ સિદ્ધિ માટે ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી/TLM	રિમાર્કસ
1	19	સામાજિક-આર્થિક ક્ષેત્રે સરકારની ભૂમિકા	7	1. વિધ્યાર્થીઓ માનવીની મૂળભૂત જરૂરિયાતો અને તે પૂર્ણ કરવા સરકારના પ્રયત્નોથી માહિતગાર બને છે. 2. ઔધ્યોગિક ક્ષેત્રનાં વિકાસ માટે સરકારની ભૂમિકાથી માહિતગાર બને છે. 3. શિક્ષણ અને આરોગ્યનાં ક્ષેત્રોમાં થયેલા વિકાસથી પરિચિત બને છે.	1. 'હરિયાળી ક્રાંતિ' માટે થયેલાં પ્રયત્નોની વિગતો મેળવી તેની ચર્ચા. 2. સ્થાનિક વિસ્તારનાં લોકોની આજથી પચાસ વર્ષ પહેલાની ખેતી અને ખેડૂતોની પરિસ્થિતિ વિશેની માહિતીનું એકત્રીકરણ. 3. રોજગાર ક્ષેત્રે સરકારની વિવિધ યોજનાઓની યુ-ટ્યૂબ વિડીયો દ્વારા સમજ.	ગ્રામ પંચાયતની મુલાકાત	1. લોકોની સુવિધા માટેની વિવિધ સરકારી યોજનાઓની માહિતીનું એકત્રીકરણ. 2. આજની અને આજથી પચાસ વર્ષ પહેલાની સામાજિક પરિસ્થિતિ વચ્ચેનાં તફાવતની ચર્ચા. 3. અકસ્માત કે આકસ્મિક બીમારી સમયે 108 નંબર ઉપર ફોન કરી કેવી સુવિધા મેળવી શકાય છે તે અંગે ચર્ચા.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નોનાં લેમિનેશન કાર્ડ તથા યુ-ટ્યુબ ઓડિયો, સરકારની વિવિધ યોજનાઓનાં ચાર્ટ્સ તથા પોસ્ટર્સ	